

Filmstudieopplegg: Maria Montessori

Forfatter: Per Olav Heimstad

FILMDETALJER

Originaltittel: La Nouvelle Femme

Språk: Fransk/italiensk

IMDb-url: <https://www.imdb.com/title/tt15389042/>

Produksjonsår: 2023

Varighet: 1 timer 40 minutter

Aldersgrense: 9 år

Regi: Léa Todorov

Sjanger: Drama / Biografi

Nasjonalitet: Frankrike

Distributør: Another World Entertainment

FILMOMTALE

Året er 1900. Kurtisanen Lili d'Alengy reiser fra Paris til Roma for å holde sin funksjonsnedsatte datter Tina skjult; hun frykter å få ødelagt sin anseelse i kretsen innad og rundt det kongelige hoff, hvis det kommer ut at hun er mor til et annerledes barn.

I Roma befinner Maria Montessori seg, Italias første kvinnelige doktor. Maria Montessori ønsker å reformere pedagogikken, spesielt opplæringen av barn og unge med lærevansker. Lili setter sin lit til at Tina vil få et godt liv på den institusjonen Maria driver – og ønsker å forlate sin datter der.

Tina viser seg å ha svært god nytte av Montessoris pedagogikk, og Lily opplever å måtte revurdere morsrollen sin. Maria Montessori står selv i en uavklart rolle i sin relasjon til et barn hun har vært tvunget til å holde hemmelig. Hun må også tåle mye kritikk og skepsis fra menn som mener at hun som kvinne ikke hører hjemme i arbeidslivet generelt – og i et forskningsmiljø spesielt. De to kvinnene, Lili og Maria, erfarer derfor begge å bli utfordret både privat og profesjonelt.

Dette er en biografisk filmreise inn i pionéren Maria Montessoris liv – og inn i en tid hvor hun som reformator innen pedagogikken, ble en frontfigur i kvinnes kamp for likestilling og annerkjennelse. I dag er det montessoriskoler over hele verden; i Norge alene finnes det om lag nitti av dem.

Se filmens trailer (original, utekstet) her: https://www.youtube.com/watch?v=dAQMOH_DFTg

EGNETHET

Filmen har fått nedre aldersgrense 9 år. I skolesammenheng vil den imidlertid passe best på tiende klassetrinn, i den videregående skole – samt for studenter som studerer pedagogiske fag og helsefag på høyskole- og universitetsnivå.

I læreplanen/Fagfornyelsen er tre tverrfaglige temaer sentrale: *Bærekraftig utvikling, demokrati og medborgerskap* - og *folkehelse og livsmestring*. En film som *Maria Montessori* vil kunne egne seg spesielt godt til bruk opp mot de to sistnevnte tema.

OPPGAVESAMLING

Oppgavene under kommer ikke i en bestemt rekkefølge. Disse kan ulike faglærere og elever selv velge blant for å rette læringsutbyttet dit man ønsker. Merk: Det er ikke tenkt at det skal jobbes med samtlige oppgaver. Hver enkelt lærer må gjerne, med utgangspunkt i egen elevgruppe, vurdere - og eventuelt korrigere - de ulike oppgavers vanskelighetsnivå og formuleringer.

Flere av oppgavene kan nødvendigvis ikke besvares ut fra informasjon fra filmen alene. Derfor vil det kunne være aktuelt å gi elevene tilgang til internett og ulike oppslagsverk. Langt fra alt som

etterspørres har klare fasitsvar, men vil kunne danne grunnlag for meningsutvekslinger og refleksjoner.

OPPGAVESETT 1 → KARAKTERER I FILMEN

I filmen *Maria Montessori* møter vi forskjellige faktiske og fiktive mennesker som representerer ulike grupper av samfunnet.

I denne oppgaveseksjonen nærmer vi oss noen av de mest sentrale rollene i filmen, og går inn i noe av det som berører disse menneskene mest.

1) Filmene starter og slutter med en voiceover, hvor Maria Montessori forteller sin sønn, Mario, at hun er nødt til å forlate han. Vi får i filmens sluttekst vite at Maria ikke så sin sønn en eneste gang fra han var om lag to år, til han fylte femten. Hva tenker dere var ulike årsaker til at Maria valgte bort morsrollen disse årene? Hva var det hun tapte og vant ved å ta denne avgjørelsen? Snakk først sammen i grupper, deretter sammenligner dere hva dere kom frem til, felles i klassen. (Vi skal gå enda nærmere inn på Maria Montessori i oppgaveseksjon 2 og 3.)

2) Lili D'Alengy (aka Madame Curières) gjennomgår en personlig utvikling i løpet av filmens handling. Skriv ned stikkord som beskriver Lili ved filmens start, og stikkord som beskriver henne ved filmens slutt. På hvilke områder kan man si at en endring har funnet sted i livet hennes, og hva var hovedårsakene til disse forandringene? Snakk først sammen i grupper, så oppsummerer dere til slutt felles. (Vi skal gå enda nærmere inn på Lili D'Alengy i oppgaveseksjon 3.)

3) Selv om Giuseppe Montesano representerer en mannsrolle som på mange måter har stått i veien for kvinners frigjøring, så har han også en del positive verdier han holder høyt. I lys av den tiden han vokste opp i, hva kan man si at er hans fremste sider som menneske? Hva er det han gjør og tenker som er til fordel for Maria – og til ulempe? Diskuter felles.

4) Selv om Tina har funksjonsnedsettelse, så ser vi i flere scener at hun responderer følelsesmessig på hvordan mennesker som står henne nært oppfører seg. Snakk sammen om eksempler på scener hvor ulike følelser hos Tina blir aktivert/utløst. Snakk også sammen om hvilken grad dere tror hennes emosjonelle (følelsesmessige) nivå henger sammen med hennes funksjonsnedsettelse, eller all den oppmerksomhet og omsorg hun har manglet i livet sitt.

5) Sosietetskvinnen Betsy spiller en viktig rolle for å kunne la Maria Montessori satse videre på sin forskning og sin pedagogiske praksis. Skriv ned, hver for dere, fem stikkord som beskriver Betsy. Etterpå sammenligner dere med hva andre i klassen har skrevet. Var det noen ord som gjentok seg? Snakk sammen om hvilket inntrykk filmen gir av Betsy – og hvorvidt dere opplevde det likt.

OPPGAVESETT 2 → MONTESSORI-PEDAGOGIKK

Montessori-pedagogikken har spredt seg utover hele verden. Den har sine særtrekk som det vil være nyttig å bli kjent med, enten man selv er direkte knyttet til dette skoleslaget eller ikke.

Denne oppgaveseksjonen kan være ekstra anvendelig i klasserom hvor man retter seg mot et pedagogisk studium. Uansett, Maria Montessoris menneskesyn og metoder vil være et naturlig fokusområde etter å ha sett denne filmen.

1) I dag finnes det Montessori-skoler over hele verden, og Montessori-pedagogikken omfatter alle slags barn, ikke bare barn med funksjonsnedsettelse. Les mer om hvordan Montessori Norge beskriver pedagogikken sin her: <https://montessorinorge.no/om-montessori/montessoripedagogikk/> Snakk så sammen om hva dere tenker er de største forskjellene på denne pedagogikken og hvordan det undervises i den offentlige skolen i Norge.

2) I filmen ser vi barn lære gjennom motorikkøvelser, leker, dyrking av mat, fysiske opplevelser (fra fjær til badekar), med mer. Mange av disse metodene er knyttet til barnas funksjonsnedsettelse, men hvor ofte har du i løpet av din egen skolegang lært gjennom slike aktiviteter, sammenlignet med hvor mye tid man har brukt på informasjon på papir og skjerm?

Tenk gjennom hvilke læringsmetoder du har mest glede og nytte av, og snakk sammen i klassen om hvordan en skoleuke/studieuke bør organiseres for at flest mulig skal ha størst mulig læringseffekt.

3) Maria Montessori tar med ulike fysiske læringsaktiviteter til den gården hvor Mario blir oppdratt. Vi ser barna ivrig holde på med disse gjenstandene. Barnepiken Carlotta sier: "De kan leke slik i timevis." Maria svarer: "De leker ikke. De jobber." Hva tror du hun mener med dette? Snakk sammen i grupper.

4) Vi ser at pianomusikk har en stor effekt på barna ved Maria Montessoris institutt. Hva er det ved musikk som får mennesker til å endre humør og bevegelsesmønster? Dette kan dere finne informasjon om på internett, eller reflektere litt rundt sammen i klassen. Videre kan dere snakke sammen om ulike funksjonshemninger dere er kjent med, og diskutere hvorvidt musikk kan anvendes til både nytte og glede i en behandlingssituasjon av disse.

5) I filmen opplever vi at mange mennesker har et nedsettende syn på barn med funksjonsnedsettelse. Ut fra det bildet filmen gir av Europa ved forrige århundreskifte, hva vil dere si har endret seg frem til vår tid, med tanke på hvordan samfunnet imøtekommer mennesker med lærevansker? Diskuter hva dere tenker er en tilfredsstillende endring, og hva dere synes bør forbedres ytterligere. Reflekter både rundt samfunnets holdninger og fysiske tilretteleggelser.

OPPGAVESETT 3 → KVINNEKAMP/KVINNESYN/FEMINISME

Foruten å portrettere Maria Montessori og hennes pedagogiske forskning, så fokuserer denne filmen i stor grad om kvinnekamp og feminisme.

De følgende oppgaver er primært tenkt til å lede til refleksjoner og meningsutvekslinger, ikke fasitsvar.

1) Filmens originaltittel er "La Nouvelle Femme", som betyr "Den nye kvinnen". Hva tror dere filmskaperne har lagt i valget av denne tittelen?

2) Kan Lili d'Alengy sies å representere både kvinnefrigjøring og kvinneundertrykkelse? Diskuter. Utdyp meningene dine.

3) Maria Montessori kaller ekteskapet et slaveri. Hun ønsker ikke å gifte seg med Giuseppe Montesano fordi, som hun sier, hun ikke ønsker å være noens eiendom. Diskuter Marias syn på ekteskapet. Hvordan tror dere hun begrunner disse holdningene? Er slike holdninger til ekteskapet utbredt i dag, tror du? Begrunn svarene dine.

4) Hva betyr det at to mennesker i et ekteskap opplever hverandre som likesinnede?

5) Hvilke ulike eksempler på kvinneundertrykkelse så og hørte dere i filmen? Snakk sammen i grupper, og begrunn observasjonene dine. (Snakk gjerne sammen om hvilke av disse eksemplene dere mener også kan finne sted i Norge i dag.)

6) I filmen holder Maria og Giuseppe sin sønn skjult, fordi de ikke er gift. Giuseppe sier han ikke vil gjøre skam på sin mor ved å la folk få vite at han har fått et barn "utenfor ekteskapet". I dag er det vanlig at par får barn sammen selv om de ikke er gift. Hva var årsaken til at dette var tabu i europeiske land tidlig i forrige århundre? Snakk sammen om hva dere har lært i ulike fag, som kan bidra til å gi et svar på dette.

7) Lili d'Alengy forteller Maria at mannen hun var gift med fikk annullert ekteskapet da han fant ut at barnet deres, Tina, hadde funksjonsnedsettelse. Lili sier at hun ikke hadde innfridd det som var forventet av henne som kvinne: Å føde velskapte barn. Hvordan er dette i Norge i dag? Hvilke forventninger har samfunnet vårt til kvinner?

8) Maria Montessori fremholder morskjærlighet som en viktig ingrediens innen utdanning; hennes pedagogiske prinsipper er basert på kjærlighet, symbolisert av kvinner. I sin forelesning til de

kvinnelige studentene, sier hun at "kvinner må styre morsrollen i stedet for å være slaver av den." Hva mener hun med dette, tror du? Diskuter i klassen.

OPPGAVESETT 4 → DIVERSE

En film som Maria Montessori kan åpne opp for mange forskjellige temaer og tilnærminger.

Denne oppgaveseksjonen består av ulike spørsmål og oppgaver som ikke nødvendigvis passer sammen, men som man likevel kan velge blant og jobbe med etter ønske.

- 1) Bruk internett og finn stoff om hvordan det gikk med Maria Montessori (og sønnen Mario) senere i livet.
- 2) Hvilke ulike former for kjærlighet så dere eksempler på i denne filmen? Snakk sammen, og lag en liste.
- 3) I sin forelesning til de kvinnelige studentene, forteller Maria Montessori om "Evas arvesynd". Hva er det hun sikter til her? Hva er det hun vil frem til med denne referansen?
- 4) Under ser dere en oversikt over et utvalg scener i filmen. Velg en av disse, og skriv et tankereferat du synes kan passe til en av personene i denne scenen. Les høyt for hverandre i klassen etterpå.
 - Når Maria (i filmens åpningssekvens) forlater sin sønn Mario på landsbygda aller første gang.
 - Når Lili skal kjøpe den røde kåpa til Tina, og jager henne ut av butikken for å unngå at Betsy skal se henne.
 - Når Lili spiller piano for barna, og hun ser hvordan de responderer på musikken.
 - Når Giuseppe skal fotografere Maria og Mario, men Mario bare gråter og vil til barnepiken Carlotta.
 - Når Tina, i klasserommet – etter å ha knekt lesekode, går bort til Maria og gir henne et kyss på kinnet.